

REKONSTRUKCE KOSTELA SV. ŠIMONA A JUDY V LIPOVÉ

Obec Lipová získala dotaci na rekonstrukci kostela sv. Šimona a Judy v Lipové. Poskytnutá dotace je z rozpočtových prostředků Regionální rady regionu soudržnosti Severozápad. Název projektu je „Stavební úpravy stávajícího kostela sv. Šimona a Judy“.

Realizace započala v květnu roku 2014.

Rekonstrukcí se opravila věž kostela včetně kříže, fasáda i s nátěrem, proběhla kompletní výměna střešní krytiny a oprava kamenné podlahy dveří i oken.

Ciferníky na věži hodin byly velmi opotřebené, a tak byly vyrobeny nové.

Po odkrytí spodní kopule věže bylo zjištěno vyhnutí věže směrem na jihozápad, z důvodu uhnulých pozednic záhlaví trámů stýkajících se s obvodní zdí, nevyhovující konstrukční prvky byly proto vyměněny.

Původní kříž z věže z roku 1693, který byl uložen na půdě kostela, je zde nyní vystaven. Na věž byla instalována replika tohoto kříže. Novodobý kříž, který byl na věži do doby rekonstrukce kostela, je na půdě kostela také vystaven.

Rekonstrukce probíhala ve snaze zachovat historický vzhled v největší možné míře. Kostel v obci Lipová patří mezi historické dědictví a jsme rádi, že se nám jej povedlo zachovat pro další generace.

Kostel sv. Šimona a Judy bude sloužit nejen pro potřeby věřících, ale bylo zde vytvořeno komunitní centrum, kde spolupracují tito partneři:

Obec Lipová, Římskokatolická farnost – Děkanství Lipová, Společnost pro trvale udržitelný rozvoj Šlukovska, Oblastní charita Šluknov a spolek Via Tempora Nova, o.s. Spolupráce je rozšířena i na jiné organizace – Domov důchodců Lipová, Dětský domov Lipová a Klub důchodců Lipová.

Velký smysl této spolupráce vidíme v tom, že se zde budou setkávat skupiny lidí různého věku, z rozdílných poměrů, národností, zájmů a názorů. Budou zde moci trávit společně čas. Aktivity budou připravovány dle jejich požadavků a potřeb.

Budou se zde konat koncerty, výstavy a jiné kulturní akce. Na půdě je vystaveno osm dřevěných soch s náboženskou tematikou, které vznikly na Lipovském dřeváku 2015 speciálně za tímto účelem.

Celková rekonstrukce kostela měla stát 8 012 618,50 Kč se spoluúčastí obce 1 213 421,10 Kč, ale z důvodu poškození dřevěných konstrukcí červotočem a dřevomorkou, náklady vzrostly na 10 500 000 Kč. Výška dotací činí 6 799 197,32 Kč.



REKONSTRUKTION DER DECHANT KIRCHE ZU SKT. SIMON UND JUDA IN LIPOVÁ (HAINSPACH)

Die Gemeinde Lipová erhielt einen Zuschuss zur Erneuerung der Kirche des Hlg. Simon und Juda in Lipová. Der Zuschuss wird aus Haushaltsmitteln des Regionalrats der Region für Zusammenhalt Nordwesten finanziert. Der Projektname lautet: "Bauerneuerung der bestehenden Kirche Skt. Simon und Juda".

Der Bau begann im Mai 2014.

Es kam zum Neuaufbau des Turmes der Kirche einschließlich des Kreuzes, die Fassade wurde renoviert und neu angestrichen, das Dach vollständig ausgetauscht, der Steinboden, Türen und Fenster repariert.

Die Ziffernblätter waren sehr abgenutzt und wurden erneuert.

Nach Freilegung der unteren Kuppel am Turm wurde festgestellt, dass die Mauerbänke und Balken faul waren und deswegen wurde alles neu gestaltet.

Das originale Kreuz vom Turm aus dem Jahre 1693, welches auf dem Dachboden der Kirche gelagert war, kann man jetzt hier besichtigen. Auf den Turm wurde eine Replik von ursprünglichen Kreuze von 1693 installiert.

Das Kreuz, das auf dem Turm bis jetzt war, ist auch in der Kirche auf dem Boden zu sehen.

Der Wiederaufbau erfolgte mit der Bemühung, das historische Erscheinungsbild sowie es möglich war zu erhalten. Die Kirche im Ort Lipová gehört zum historischen Erbe und wir freuen uns, dass wir es geschafft haben, sie für die nächste Generation zu erhalten.

Die Kirche der Hlg. Simon und Juda wird nicht nur den Bedürfnissen der Gläubigen dienen, aber wird auch ein Gemeindezentrum, in denen folgende Partner zusammenarbeiten:

Gemeinde Lipová, die römisch-katholische Pfarrgemeinde-Dekanat Lipová, Gesellschaft für nachhaltige Entwicklung des Schluckenauer Zipfel und die Gesellschaft Via Tempora Nova. Zusammenarbeiten werden auch weitere Organisationen – Seniorenheim Lipová, Kinderheim Lipová

und den Rentner Club Lipová.

Den Sinn für diese Zusammenarbeit sehen wir darin, dass es sich eine Gruppe von Menschen unterschiedlichen Alters, unterschiedlicher Herkunft, Nationalität Interessen und Meinungen hier treffen können. Wichtig ist es auch das man die Zeit miteinander zu verbringen kann. Die Aktivitäten werden entsprechend der Wünsche, Anforderungen und Bedürfnisse vorbereitet.

Es werden hier Konzerte, Ausstellungen und andere kulturelle Veranstaltungen stattfinden. Auf dem Dachboden sind acht Holzsulpturen mit religiösen Themen ausgestellt, die speziell für diesen Zweck auf dem „Holz fest in Lipová 2015“ entstanden.

Die komplette Rekonstruktion der Kirche sollte 8 012 618,50 Czk mit Eigenanteil der Gemeinde von 1 213 421,10 Czk Kosten, aber wegen der Schäden an Holzkonstruktionen von Holzwurm und Hausschwamm, erhöhten sich die Kosten auf 10 500 000 Czk. Die Höhe der Zuschüsse beträgt 6 799 197,32 Czk und die restlichen Kosten werden von der Gemeinde aus anderen Fonds getragen.



Foto: Archiv, Martin Stanik
Texty: Hana a Werner Hentschelovi, Klára Žáková, Pavel Svoboda
Překlad: Hana a Werner Hentschelovi, Kateřina Pavlíková
Grafická úprava: Zdeněk Štändera

Foto: Archiv, Martin Stanik
Texte: Hana u. Werner Hentschel, Klára Žáková, Pavel Svoboda
Übersetzung: Hana u. Werner Hentschel, Kateřina Pavlíková
Grafikdesign: Zdeněk Štändera

www.lipova.cz

Kostel sv. Šimona a Judy v Lipové Kirche des Hlg. Simon und Juda in Lipová



KRÁTKÝ POHLED DO HISTORIE KOSTELA

Kostel v obci existoval již před dobou husitskou, v roce 1346 byl přidělen děkanátu Bautzen (Budyšín), byl samostatný s filiálkou Zeidler (Brtníky) a Steinigtwolmsdorf. Jednalo se patrně již o kamennou stavbu, která vydržela až do stavby současného kostela sv. Šimona a Judy v letech 1691 – 1695. Současný děkan- ský kostel nechala vystavět Maria Margaretha hraběnka Slavata, byla poslední z tohoto rodu. Výstavba se děla v době velké drahoty, panství zaplatilo za kostel 4000 říšských tolarů. Dvojitý zlatený kříž vysoký 2,2 metrů byl umístěn na věž 15. 5. 1695 klempířským mistrem Michl Weiglem z Budyšína. Do hlavičky byly vloženy různé listiny. První svatba se v kostele konala již 19. 1. 1693. Nový oltář je z roku 1839, „Ježíš na kříži a dva modlící se andělé“ jsou mistrovským dílem Saského dvorního sochaře Franz Petrich z Trebnitz (Třebeň) a jeho žáka a zetě Christoph Näuhauser z Pankráce v Praze, zmenšenina tohoto díla se nacházela v zámku. Varhany pocházely z let 1695, po té 1784, současné jsou z roku 1836 a mají 15 rejstříků. Pět vitrážových oken, a to sv. Václava, sv. Josefa a sv. Marii s Jezulátkem věnoval Dr. Wenzel Frind, sv. Antonína z Padovy Dr. Selesius Anton Mayer a sv. Jana z Nepomuku bývalý starosta Johann Noack. Pata kostelní věže je ve výši 373 m nad mořem. Ve věži se nachází velmi starý zvon z roku 1512, který byl ulit přímo na místě. Ostatní zvony (4 kusy) se staly obětí 1. světové války, nové byly pořízeny a svěceny 21. 5. 1922, znovu pak byly sejmuty za 2. světové války a dosud nebyly obnoveny. Součástí areálu je starý hřbitov, jehož vyvrácené náhrobní kameny byly znovu postaveny v roce 2014 - 2015, nedaleko kostela se nachází



nový hřbitov z roku 1875. Dále se zde nachází hřbitovní kaple, která byla zrušena a nadále sloužila jako pitevná oběť násilných činů, tato také ještě čeká na obnovu. Najdeme zde rovněž náhrobek pruského královského plukovníka Eduard svobodný pán Fragstein z Niemsdorfu, při návratu z válečné vřavy r. 1866 se nakazil cholerou a zemřel v místnosti nad vchodem do bývalého kina. Před kostelem se nachází pomník padlým z 1. světové války, do žulového bloku jsou vytesána jména padlých občanů Hainspachu (Lipové). Blok je ukončen kamenným křížem, vedle něj byla kovová holubice míru.

Kostel byl patronátní a stavebně se o něj staralo panství prostřednictvím panské lesní správy. Po převzetí panství Dr. Růžičkou patronát byl ukončen, o výměnu střechy se postarala obec v roce 1936. Rozhodnutí zastupitelstva padlo 9. července, již 28. července byla sundána jižní část střechy, pokryta novou dlouhou šindelí, lepenkou a červeným eternitem. Po té se pokračovalo na straně severní a 7. srpna byla kompletně nová střecha hotova. Počátkem 90. let minulého století kostel před zkázou zachránili stavebními úpravami páter Hornák a páter Pietschmann, Lipovský rodák, včetně Lipovských rodáků žijících v zahraničí, kteří společně s páterem Pietschmannem věnovali značné finanční obnosy a přiložili sami ruku k dílu. Páter Pietschmann s panem Graserem také přivezli nové doplnění interiéru. Současná rekonstrukce se prováděla v letech 2014–2015.

Kostel sv. Šimona a Judy byl po většinu doby své existence středobodem obce. Po všechny církevní svátky apod. odtud vycházela prosební procesí, rovněž tak odsud vycházeli Velikonoční pěvci a vyjížděli jezdci na koních a po obci zpívali velikonoční písně, slavila se zde Květná neděle a ještě krátkou dobu po válce byl o Velikonočích v kostele stavěn Svatý hrob. Po staletí se zde lidé scházeli na půlnoční mši o vánocích a také na ukončení roku na Silvestra. Lze si jen přát, že kostel sv. Šimona a Judy se opět stane novodobým středobodem obce Lipová.

KURZEINSICHT IN DIE HISTORIE DER KIRCHE

Die Kirche existierte schon vor der Hussitenzeit, im Jahr 1346 war sie dem Dekanat Bautzen zugeordnet. Sie war eigenständig mit der Filiale Zeidler (Brtníky) und Steinigtwolmsdorf. Es handelte sich wahrscheinlich um einen Steinbau, der bis zum Neubau der heutigen Kirche des Hlg. Simon und Juda (1691 – 1695) bestanden hat. Die jetzige Kirche hat die Maria Margaretha Gräfin Slavata bauen lassen. Während der Bauzeit herrschte grosse Teuerung, die Herrschaft zahlte für die Kirche 4000 Reichsthaler ab. Der Kirchturmknopf und das vergoldete Doppelkreuz sind 2,20 m hoch und wurden am 15.05.1695 durch den Klempnermeister Michl Weigl aus Bautzen aufgesetzt. In den Knopf wurden verschiedene Schriften hinterlegt. Die erste Trauung in der Kirche fand schon am 19.01.1693 statt. Der neue Hochaltar ist aus dem Jahr 1839, „Christus am Kreuze mit den beiden betenden Engeln“. Er ist ein Meisterwerk vom königlich-sächsischen Hofbildhauer Franz Petrich aus Trebnitz in Böhmen und von seinem Schüler und Schwiegersohn Christoph Neuhäuser aus Pankraz in Prag. Eine Miniatur dieses Werkes befand sich im Schloss Hainspach. Die Orgel wurde aufgestellt im Jahre 1695, erneuert 1784, die jetzige ist aus dem Jahr 1836 und hat 15 Register. Drei Vitraefenster sind von Dr. Wenzel Frind gewidmet, und zwar der Hlg. Wenzel, Hlg. Josef und Hlg. Maria mit dem Jesuskinde. Den Hlg. Antonius von Padua schenkte Dr. Selesius Anton Mayer und den Hlg. Johann von Nepomuk der Altbürgermeister Johann Noack. Der Fuss des Kirchturmes ist 373 m über dem Meeresspiegel. Im Turm befindet sich eine sehr alte Glocke aus dem Jahr 1512, die bei der Kirche gegossen wurde. Die anderen Glocken (4 Stk.) sind im ersten Weltkriege abgenommen worden, vier neue wurden gekauft und am 21. 5. 1922 geweiht. Diesen Glocken erfuhr das gleiche Schicksal im zweiten Weltkrieg. Bis heute wurden keine neuen Glocken beschafft.

Teil des Kirchkomplexes ist der alte Friedhof, umgestürzte Grabsteine sind 2014/15 neu aufgesetzt worden. Nicht weit von der Kirche entfernt befindet sich der neue Friedhof aus dem Jahr 1875. Im Areal befindet sich auch die alte Friedhofskapelle, die vor 1875 als Sezierraum für Gewaltopfer

genutzt wurde und auf eine Renovierung wartet. Wir finden hier ein Denkmal des preussischen königlichen Oberstleutnant Eduard Freiherr Fragstein von Niemsdorf, der sich bei der Rückkehr aus dem Kriegsgeschehen im Jahr 1866 mit der Cholera ansteckte. Er starb nach einer Woche im Raum über dem Eingang des damaligen Kinos, einst der Gasthof „Zum Kaiser von Österreich“. Vor der Kirche befindet sich ein Denkmal der Gefallenen aus dem ersten Weltkrieg, in den Granitblock sind die Namen der Gefallenen aus Hainspach eingraviert. Den Abschluss des Steines bildet ein Steinkreuz, neben dem früher eine Taube des Friedens (aus Metall gearbeitet) war. Als Patronatskirche der Herrschaft trägt sie an der Stirnseite das Wappen der ehemaligen Grundherren. Baulich kümmerte sich die herrschaftliche Forstverwaltung um die Kirche. Nach der Übernahme der Herrschaft durch Dr. Růžička war das Patronat beendet. Die Erneuerung des Daches hat die Gemeinde im Jahr 1936 übernommen. Nach Beschluss des Rates am 9. Juli wurde schon am 28. Juli die südliche Dachseite abgenommen und mit langen Schindelbrettern, Pappe und rotem Eternit neu belegt. Anschliessend wurde die nördliche Dachseite gedeckt und am 7. August war das ganze Dach fertig. Anfangs der 1990er Jahre wurde die Kirche von ehemaligen Hainspachern mit Spendenbeiträgen und praktischer Arbeit vor dem Verfall gerettet. Die Hauptorganisatoren waren hierbei Pater Hornák und Pater Pietschmann, stammend aus Hainspach (Lipova), sowie die Herren Nadler und Graser. Pater Pietschmann und Herr Graser brachten einen neuen Altar und andere Sachen ins Interieur. Die aktuelle Rekonstruktion fand 2014/15 statt.

Die Kirche des Hlg. Simon und Juda war ein Mittelpunkt der Gemeinde. Alle kirchlichen Feiertage, Prozession usw. sowie zu Ostern trafen sich Ostergesänger und Osterreiter neben der Kirche und im Ort um Osterlieder zu singen. Zu Weihnachten wurde die Mitternachtsmesse gefeiert und zu Sylvester die Altjahrmesse. Dieses Jahr gibt es nach Jahrzehnten an Heiligabend wieder eine Mitternachtsmesse. Man kann sich nur wünschen, dass die renovierte Kirche wieder zu einem Mittelpunkt des Ortes wird.

